

AYLAK ADAM

Yusuf Atılğan

Öykü Aylak Adam, isyankâr, yalnız, çocukluğu mutsuz ve travmalarla geçmiş bir gencin hayatının kadını aramasını anlatır. Romanın kahramanı C. çalışmayan, hiçbir işle ilgilenmeyen, geçimini kira gelirleriyle sağlayan, hayatı gezmekten, düşünmekten, kitap okuyup film izlemekten ve insanları gözlemleyip anlamaya çalışmaktan ibaret bir kişidir. Annesini bir yaşında iken kaybeden C.'yi teyzesi Zehra büyütür. Babasından yana sevgi görmez. Çünkü babası C'nin teyzesini sevmekle meşguldür. Bir gün Ayşe isimli bir kız ile tanışır ve ondan hoşlanır. Ancak Ayşe'yi yanında başka biri ile görür ve kıskanır, Ayşe'yi terk eder ve şehre geri döner. Daha sonra yolda gezerken bir kız görür ve onu takip etmeye başlar. Bu kız Güler'dir. C. her ne kadar Güler'i beğense de, aslında ona ilgi duymasının sebebi sadece mavi gözlü oluşudur. Aradığını onda da bulamaz. Günler sonra C ile Ayşe bir pansiyonda karşılaşır. C'nin Ayşe'ye olan ilgisi yeniden gün yüzüne çıkar. Yeniden görüşmeye başlarlar ancak işler istedikleri gibi gitmez. Ayrırlılar ve C. bu ayrılıktan ötürü üzüntü duymaz, aksine tuhaf bir rahatlama bile hisseder. Ayşe ile ayrıldıktan sonra C. yine eskisi gibi yaşamaya başlar. Bir gün sokakta mavi yağmurluklu bir kadın görür ve bu sefer de onun peşinden gider. Aradığı kadının o olduğuna inanan C., kadın otobüse binecekken onun peşinden koşar ancak yetişemez. Otobüsü takip etmek amacıyla bir taksi durdurmak ister, ancak taksinin önüne atlamasıyla taksi durur. Araçtan inen taksici ile kavga eder, ondan dayak yer. Aradığı 'O' kadın bu sefer de ellerinin arasından kayıp gitmiştir.

Tema

Yalnızlık Yazarın, Aylak Adam adlı romanda öne çıkan yalnızlık teması, kişilerin yalnızlığını gidermeye çalışırken aradığı aşkın, sevginin ne kadar boş olduğunu göstermeyi hedefler. İçlerinde sıkıntı taşıyan ve geçmişten çeşitli travma getiren insanların gelecekte de mutlu sona ulaşmada sıkıntı yaşayacakları ima edilir. (İnsanlar mutlu olmak veya sevmek için kendilerini anlayacak ikinci bir ruha asla ulaşamazlar, hep ulaştıklarını sanarak yanılırlar.)

Kişiler

Bay C. Hayatı annesini kaybetmesi ile birlikte şekillenen C, babasının sapkın davranışları ve cinsel arzularını oğluna yansıtması yüzünden nevrotik bir genç olur. Duygu bozukluğu yaşayan, kimseyi sevemeyen, kötümser, toplumsal kurallara aykırı davranmaktan zevk alan, psikolojisi bozuk bir adam olan C, yalnız ve mutsuz biridir. Anormal duyguları ile insanları takip eden, aykırı karakter, kendi kendini yalnızlığa mahkûm etmekle hayatını uçuruma sürükler. Kurduğu hiçbir ikili ilişkiyi devam ettiremeyen C, belki ömrünün sonuna dek hayatının kadını aramakla meşgul olacaktır. Babasına duyduğu öfke ve kin ile hayatta aylaklığı kendine meslek edinir, kafasına göre bir yaşam sürmektedir.

Ayşe C'nin ilgi duyduğu kadınlardan biri olan Ayşe, kendi atölyesi bulunan bir ressamdır. C gibi özgür ruhlu olan Ayşe, insan resmi yapmayı sevmez, özgür çalışmalardan hoşlanır. C'nin anlattığı çocukluk anılarından bile etkilenecek kadar hassastır. C ile ayrıldıktan sonra bir pansiyonda tekrar denk gelen Ayşe, C'nin kendisini bırakıp gideceğinden çok tedirgin ve endişeli olduğu için adamı bir mektup yazarak kendi bırakır ve rahatlar.

Güler C'nin eski sevgililerinden biri olan Güler, bir üniversite öğrencisidir. Sade ve yalınlığı seven bir yaşam tarzı vardır. Hayatta tek beklentisi huzurlu bir yuva kurmaktır. Ailesi ile pek arası iyi olmayan Güler, C'nin kendisine açılacağı günü sabırla bekleyen ağırkanlı bir kızdır. Tam C'nin beğendiği gibi mavi gözlü olan kız, C'ye annesini anımsatır. C'ye mektup yazarak kendini hafifletmek ister, adamı unutmak istemeyi kendince bencillik olarak tanımlar.

Bay C. (Uyumsuz)

Karakter Hayatı annesini kaybetmesi ile birlikte şekillenen C, babasının sapkın davranışları ve cinsel arzularını oğluna yansıtması yüzünden nevrotik bir genç olur. Duygu bozukluğu yaşayan, kimseyi sevemeyen, kötümser, toplumsal kurallara aykırı davranmaktan zevk alan, psikolojisi bozuk bir adam olan C, yalnız ve mutsuz biridir. Anormal duyguları ile insanları takip eden, aykırı karakter, kendi

kendini yalnızlığa mahkûm etmekle hayatını uçuruma sürükler. Kurduğu hiçbir ikili ilişkiyi devam ettiremeyen C, belki ömrünün sonuna dek hayatının kadını aramakla meşgul olacaktır. Babasına duyduğu öfke ve kin ile hayatta aylıklığı kendine meslek edinir, kafasına göre bir yaşam sürmektedir.

Aktiviteler Kendisine dedesinden kalan evde kalan C, aldığı kira gelirleri ile geçimini sağlar. Sabahları arkadaşının resim atölyesine gider. Boksa gider. Yemeğini çoğunlukla dışarıda yer. Sürekli yürür, bazen insanları takip eder. Yorulunca bir lokantaya ya da kahveye girip oturur. Genellikle sabahları iç sıkıntısıyla uyanır. Yemek ve tuvalet gibi zorunlu ihtiyaçları olmasa hava kararınca dek yatakta tembellik etmek ister. Yazı yazar ancak yarım bırakır. Uyuyamadan yattığı yatağında kafasında durmadan yazdıklarıyla uğraşır. Bazen yemekten sonra tiyatroya veya sinemaya gider. İçki içer. Kızlarla sevişir, yarım bırakır.

ÖRNEK ANILAR

Huzursuz Çocukluğuna dair derin huzursuzluklar taşıyan C, babası ve teyzesi arasında geçen ilişkiden son derece rahatsız olmakla birlikte, yaşantısı boyunca kendisini etkileyen bir huzursuzluğa sahip olur: “Babam bir koluyla teyzemin etekliğini kaldırıp sarmış, öteki eliyle çıplak bacaklarını okşuyordu. ‘Zehra, şu bacakların yok mu?’ dedi. Çevrem kararır gibi oldu. Fırladım. Üstlerine atıldığımda bacaklar hala çıplaktılar. ‘-Bırak onu diye bağırdım...’ Elini ısırdım;... Kafamdaki ses durmadan, ‘Kulağı yırtıldı,’ diyordu.”

Kindar Babasına karşı taşıdığı büyük kını yüzünden, ona benzememek adına tüm hayatını değiştiren C, içindeki acıyı bir türlü dindiremez. “Okuldan suratımda çürükler, tırnak yaralarıyla döndüğüm günler babam, “-Görürsünüz, adam olmayacak bu çocuk,” derdi. Konuşmazdım. Sevinirdim. Babam adamsa ben olmayacaktım.”

Yalnız C, kalabalıkta dahi kendini yalnız hissediyor, onu kimsenin anlamadığını düşünür. Diğer insanların bulduğu mutluluğun çokluklarından, yuvalarından ileri geldiğini düşünür: “Akşamları elinizde paketlerle dönersiniz. Sizi bekleyenler vardır. Rahatsınız. Hem ne kolay rahatlıyorsunuz. İçinizde boşluklar yok. Neden ben de sizin gibi olamıyorum? Bir ben miyim düşünen? Bir ben miyim yalnız?”

Takıntılı C, kendini diğer insanların görürken dahi fark etmediklerini düşünür. Dahası sürekli kendini mutlu edeceğine inandığı bir “kadın” arayışındadır. Ve büyük bir takıntı derecesi ile bu kadınlar hep annesinin göz rengine sahip, mavi gözlü kadınlardan olmalıdır: “... Ben, toplumdaki değerlerin ikiyüzlülüğünü, sahteliğini, gülünçlüğüne göreliliğini, gülünç olmayan tek tutanağı arıyorum: Gerçek sevgiyi! Bir kadın. Birbirimize yeteceğimiz, benimle birlik düşünen, duyan, seven bir kadın!...”

Aylak Kendisini işsiz, güçsüz, aylak bir adam olarak gören C, halinden memnundur. Zira babasının verdiği ismi dahi kullanmak istemeyen C, kadınlarla sağlıklı bir ilişki kuramamakta ve babasından duyduğu nefreti onun parasını harcamakla çıkaracağına inanır: “-İş yapmam ben; aylakım.... Çalınmış para yerim ben.”

Hayalperest Kendine ait kurduğu dünyada, tanıdığı kadınları kimi zaman aklındakine benziyor diye kimi zaman kendi kadar özgür diye hayatına soksa da C'nin hayalleri hep konuşur. C kendi dünyasında biraz alaycı da olsa kendine çıkan sokakları ile hayallerde yaşayan bir adamdır: “Alay falan değil, dedi, dört gün önce bir sokak levhasında „İki Öksüzler Sokağı” adını okuduğum zaman kendi kendimi bir işe atadım. Şehrin sokak adlarını toplayacak bunlar üstüne düşünecektim. İspatı burda... Üç gün çalıştım bu işte; dün öğlen bıraktım. Hangi sokağa gitsem ardında hep o bir omuzu düşük adam vardı. Şimdi yine aylakım.”

Nevrotik Çocukluk travmalarından dolayı duygu bozukluğu yaşayan C, insanlara güvenememe, odaklanamama gibi problemlerinin yanında bitmeyen kını ve yarım kalan cinsel birliktelikleri ile gerçek duygularını yaşayamaması ile tuhaf duygular içindedir: “Şimdi seni kucaklayıp yatağa yıksam, öpe okşaya etini kışkırtsam, kulağına benden duymak istediklerini söyleyip seni kandırırsam her şeyi yeniden unutursun. İstemiyorum böylesini.”

Sorgulayıcı Sürekli beyninde bir şeyler dolanan C, normalde kimsenin dikkat etmediği konulara kafa yorar ve genelde anlattıkları kimsenin ilgisini çekmez. Fakat kendisi ayrıntılara büyük önem verir: “İnsanların yaşamasında önemli olan ayrıntılar değil mi? Ayrıntısız yaşayan yalnız bitkiler. Azotlu, sulu, klorofilli, güneş ışıklı bir yaşama. Biraz da hayvanlar..... Ya insanlar? Onların yaşamasında her şey ayrıntı. Önemli olan yemek değil, yenecek yemeğin çeşididir; giysi değil, giysinin çeşidi; ayakkabının çeşidi.”

Anormal Yaşam şekli ve hayatı sorgulama biçimi ile farklı bir hayat yaşayan C, sıra dışı bir adamdır. Kızlarla farklı şekillerde tanışır. Olmayacak zamanlarda mekanlara gider, insanları merak eder, takip eder, kendi kendine sorular sorarak yanıtlar arar: "...Adam gitti, duvardaki deliğe seslendi. Stadyum gişelerindeki delikler gibi. Kimler var orada acaba? Bir kadın mı? Önlüğü ellerinde kirli bir oğlan mı? Bütün gece ne yaparlar? "Ne de meraklıyım!"

Aykırı Toplumsal kurallara karşı gelme konusunda gayet başarılı olan C, evliliği, insanların sevişmesini, birbirine kur yapmasını mantıksız bulur. İş konusunda da fikirleri aynı doğrultudadır, kendini tekrar eden monoton hiçbir şeyi hayatında görmek istemez: " 'İş avutur,' derdi babası. O böyle avuntu istemiyordu. Bir örnek yazılar yazmak, bir örnek dersler vermek, bir örnek çekiç sallamaktı onların iş dedikleri. Kornasını ötekilerden başka öttüren bir şoför, çekicini başka ahenkle sallayan bir demirci bile ikinci gün kendi kendini tekrarlıyordu."

Kötümser Yapmacık davranışları ve sıradan olan hiçbir tavır ve davranış C'ye göre değildir. Kendisine sorulduğunda da yanıtı hayatın bir sahne düzleminde düşünüldüğünde dram olduğu yönündedir: "_Neden bu kadar kötümserdin? -Sen neden değilsin? Çevrene bakmıyor musun? En mutlu görünenlerine bile? Bütün bunlar üç oda, bir mutfak, iki çocuk düşü ile başlıyor. Sonra? ...Üç perdelik dram..."